

Юридичні науки

УДК 342.8

Пулик Василь Михайлович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Пулык Василий Михайлович

студент

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Pulyk Vasyl

Student of the

Yaroslav Mudryi National Law University

**КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ
КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ И
ПРОВЕДЕНИЯ ВЫБОРОВ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ
CONSTITUTIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF ORGANIZATION
AND ELECTION OF ELECTIONS IN FOREIGN COUNTRIES**

Анотація. Досліджено конституційно-правові принципи організації та проведення виборів в зарубіжних країнах, їх конституційну регламентацію, закономірності регулювання.

Ключові слова: вибори, виборча система, демократія, конституційно-правові принципи.

Аннотация. Исследованы конституционно-правовые принципы организации и проведения выборов в зарубежных странах, их конституционную регламентацию, закономерности регулирования.

Ключевые слова: выборы, избирательная система, демократия, конституционно-правовые принципы.

Summary. *Constitutional and legal principles of organizing and conducting elections in foreign countries are investigated, their constitutional regulation, regularities of regulation.*

Key words: *elections, electoral system, democracy, constitutional and legal principles.*

Постановка проблеми. Вибори як форма безпосереднього здійснення влади народом є одним із центральних та найважливіших інститутів демократії. Саме за допомогою виборів здійснюється формування органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Непоодинокі випадки фальсифікації результатів виборів робить актуальним та важливим закріплення та подальше вдосконалення конституційно-правових принципів організації та проведення виборів для забезпечення активного та пасивного виборчого права людини.

Аналіз останніх досліджень. Питання конституційного регулювання принципів організації та проведення виборів в зарубіжних країнах досліджувалися такими вченими як Стешенко Т.В., Когутюк В. Ю., Сулейманов Д. Роботи цих та інших вчених становлять підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень у цій сфері.

Метою статті є визначення конституційно-правових принципів організації та проведення виборів в зарубіжних країнах, конституційного закріплення, та закономірностей регулювання.

Виклад основного матеріалу. У ст. 21 Загальної Декларації прав людини, прийнятої в 1948 році Генеральною Асамблеєю ООН, зазначено, зокрема, що воля народу повинна бути основою для влади. Дана воля знаходить своє вираження в періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні бути здійснені таємним голосуванням чи іншою рівною формою загальнонародних і рівноправних виборів, що забезпечують свободу голосування [3, ст. 21].

I, оскільки, воля народу, відповідно до Загальної Декларації прав людини повинна бути основою для влади, задля реалізації цього права, перш за все, необхідно створювати ефективне виборче законодавство, яке б закріплювало основи виборів, конституційно-правові принципи організації, а також закономірності їх регулювання.

Як зазначає Стешенко Т.В., серед характерних особливостей виборчого процесу називають його опору на основи конституційного ладу, нормативну врегульованість дій учасників процесу організації і проведення виборів, логічну послідовність його стадій. Принципи ж, як основоположні начала здійснення процесуальної діяльності у виборчому процесі є однією з основних характеристик виборчого процесу [2, с. 110].

Практично всі сучасні держави законодавчо регулюють правила проведення виборчої кампанії, аби забезпечити дотримання на практиці конституційних принципів рівних і вільних виборів, оскільки таке регулювання, серед іншого (визначення суб'єктів виборчого процесу, їхніх прав і обов'язків, повноважень виборчих комісій тощо), полягає у визначенні правил використання в кампанії ресурсів, що забезпечують вплив на свідомість виборців (агітаційних, комунікаційних, медійних), дозволяють утримувати адекватне матеріально-фінансове забезпечення кампанії (фінансування), залучають органи публічної влади до процесу формування персонального складу виборних органів (повноваження органів публічної влади в організації і забезпеченні виборів, обмеження зловживань службовим становищем [1, с. 133].

Проаналізувавши положення конституцій країн ЄС, дійшов до висновку, що як правило в кожній з них основні засади підготовки та проведення виборів визначено на конституційному рівні, як важливого чинника демократичного розвитку держави. При цьому обсяг відповідного конституційного регулювання є неоднаковим і визначається різними чинниками. Серед них в першу чергу називають – внутрішньополітичну

ситуацію в державі, яка існувала на момент прийняття основних законів, та демократичними процесами, які відбувалися на європейському континенті після Другої світової війни.

Щодо виявлених закономірностей регулювання виборів, які є характерними для більшості країн ЄС зазначимо наступне. Так, практично в усіх конституціях закріплено принципи загального, вільного, рівного, прямого виборчого права та таємного голосування, дотримання яких на виборах робить їх справді народним волевиявленням [1, с. 101]. В окремих конституціях містяться специфічні норми, які є нетиповими для конституційного регулювання засад виборчого процесу. Прикладом може слугувати конституція Португалії, в якій передбачено принцип прозорості витрат на виборчу кампанію (ст.113), та принцип рівного доступу кандидатів до ЗМІ під час передвиборної агітації (ст.40), конституція Ірландії, в якій зазначено принцип таємного голосування поштою (ст.18), а також з метою вирішення проблеми низької активності виборців на виборах в Конституціях Бельгії (ст. 62, 68), Греції (ст.51), Італії (ст.48), Португалії (ст.49) закріплено принцип обов'язковості участі у голосування на виборах.

Висновки. Чітке визначення принципів організації та проведення виборів на конституційному рівні відіграє важливу роль для забезпечення пасивного та активного виборчого права громадян, прозорості виборчого процесу та зменшення ризиків фальсифікації результатів виборів. Так, завдяки такому закріпленню принципів громадянин може вільно виражати свою волю під час виборів з гарантією захисту цього права прямою нормою основного закону своєї країни.

Література

1. Співаков І. І. Поглиблення партнерства України з ЄС: адміністративно-правове регулювання виборчих відносин / І. І. Співаков // Часопис

- Київського університету права. - 2015. - № 2. - С. 132-135 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_2_32
2. Стешенко Т. В. Актуальні питання виборчого процесу в Україні і зарубіжних країнах / Т. В. Стешенко // Державне будівництво та місцеве самоврядування. - 2013. - Вип. 25. - С. 102-113 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2013_25_11
3. Загальна Декларація прав людини від 10.12.1948 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015/para0131#o131